Inventarisatie metselwerk

2016 Amsterdam Museum

TPAHG architecten | 24-12-2020

Inleiding en overzicht gevelaanzichten

In opdracht van de gemeente Amsterdam heeft TPAHG architecten een inventarisatie gemaakt van de diverse gemetselde gevels. Hierbij is gekeken naar metselverbanden, baksteenformaten, lagenmaat en voegwerk. Daar waar mogelijk is tevens gekeken naar ouderdom/ authenticiteit van het metselwerk. Hierbij hebben wij gebruik gemaakt van de bouwfasering en datering uit de bouwhistorische verkenning van de heer P. Meijers. Tijdens de opname zijn ook een aantal bouwsporen aangetroffen die aanvullend op de bouwhistorische verkenning in deze rapportage zijn opgenomen.

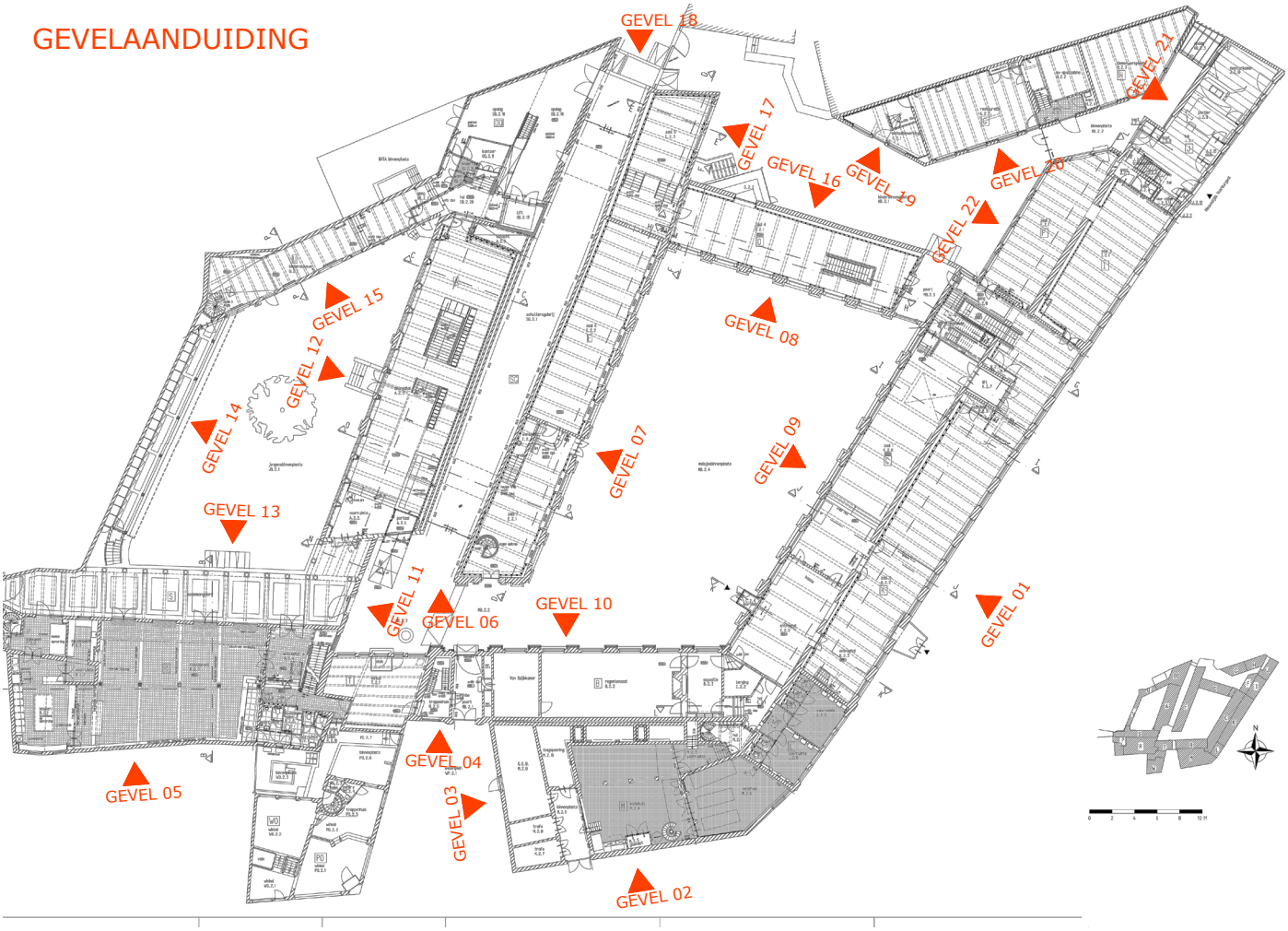

Gevel 01 Nieuwezijds voorburgwal bouwdeel M

Afmetingen:
lengte strek 210 mm,
lengte kop 100 mm.
dikte 40 mm
lagenmaat 10 lagen 515 mm
voegwerk:
snijvoeg, originele stukken kalkgebonden overige delen cementgebonden
Metselwerk:
metselwerk verband : staand verband
bouwperiode 1880

Bijzonderheden:
Alleen de muurdammen aan de linker en rechterzijde van de gevel zijn nog mogelijk origineel. De gehele onderzijde van de gevel en de middenpenant lijkt te zijn vervangen in de 20e eeuw.
Op de onderste foto is de overgang tussen origineel en later metselwerk zichtbaar

Gevel 01 Nieuwezijds voorburgwal bouwdeel L

Afmetingen:
lengte strek 220 -225 mm,
lengte kop 110 mm.
dikte 40 mm
lagenmaat 10 lagen 535 mm
voegwerk:
snijvoeg, cementgebonden niet origineel
Metselwerk:
metselwerk verband : kruis verband
bouwperiode 1680

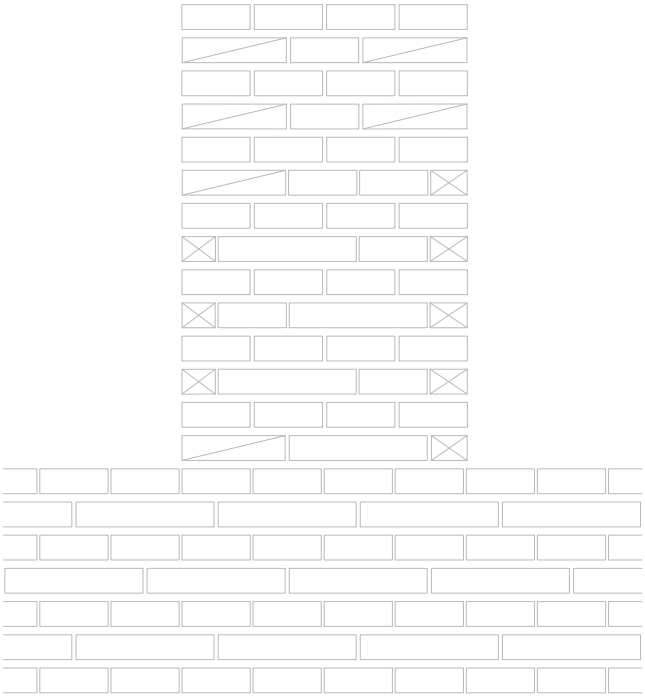

strek = 220 - 225mm
kop = 110mm
dikte steen = 40mm
10 lagen = 535mm

Bijzonderheden:
Er is bij alle kozijnen op de bel etage en 1e verdieping zichtbaar dat het metselwerkverband van de penanten wijzigt.
Het metselwerk van het grootste deel van het penant is uitgevoerd met een klezoor als hoekoplossing terwijl aan de onderzijde over een hoogte van 5 lagen de klezoor ontbreekt.
Dit is waarschijnlijk in of vlak na 1823 uitgevoerd toen de kozijnen werden vervangen.

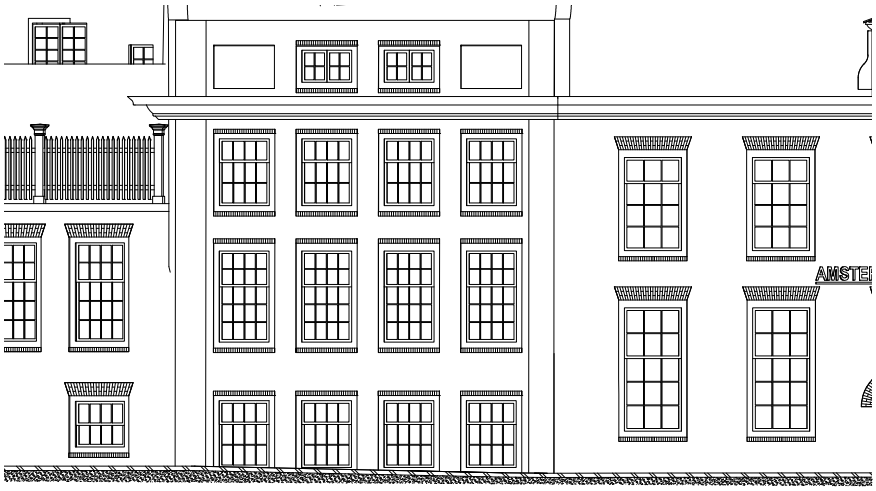

Gevel 01 Nieuwezijds voorburgwal bouwdeel K

Afmetingen:
lengte strek 220 - 230 mm,
lengte kop 105 -110 mm.
dikte 40 mm
lagenmaat 10 lagen 535 mm
voegwerk:
snijvoeg, kalkgebonden, lijkt vervangen
datering lastig
Metselwerk:
metselwerk verband : kruis verband
bouwperiode 1680-1682

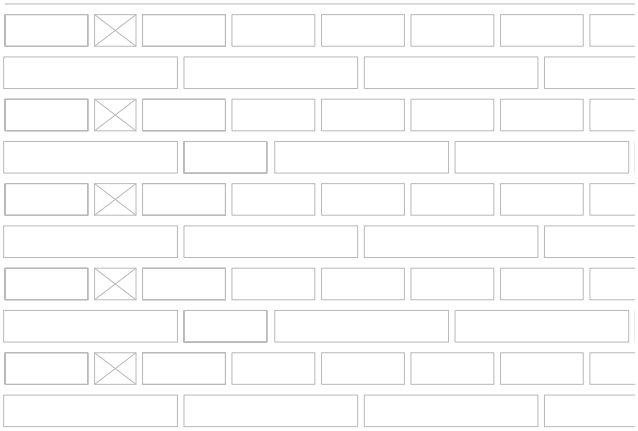

strek = 220 - 230mm
kop = 105 - 110mm
dikte steen = 40mm
10 lagen = 535mm

Bijzonderheden:
Hier de penanten voorzien van klezoren.
Zichtbaar dat de kozijnen 5 lagen zijn vergroot toen deze vervangen werden in 1823. Bij de penanten aan de onderzijde ontbreken deze klezoren.
De rollagen boven de kozijnen van de begane grond zijn anders (breder/ schuiner) dan de rollagen boven de kozijnen van de 1e verdieping. Ook de negge van de kozijnen op de begane grond is groter dan de negge op de verdieping.
De bovendorpels van de kozijnen op de begane grond zijn dikker dan de kozijnen van de 1e verdieping.
Er lijkt ook verschil te zijn tussen de baksteen op de begane grond en 1e verdieping.

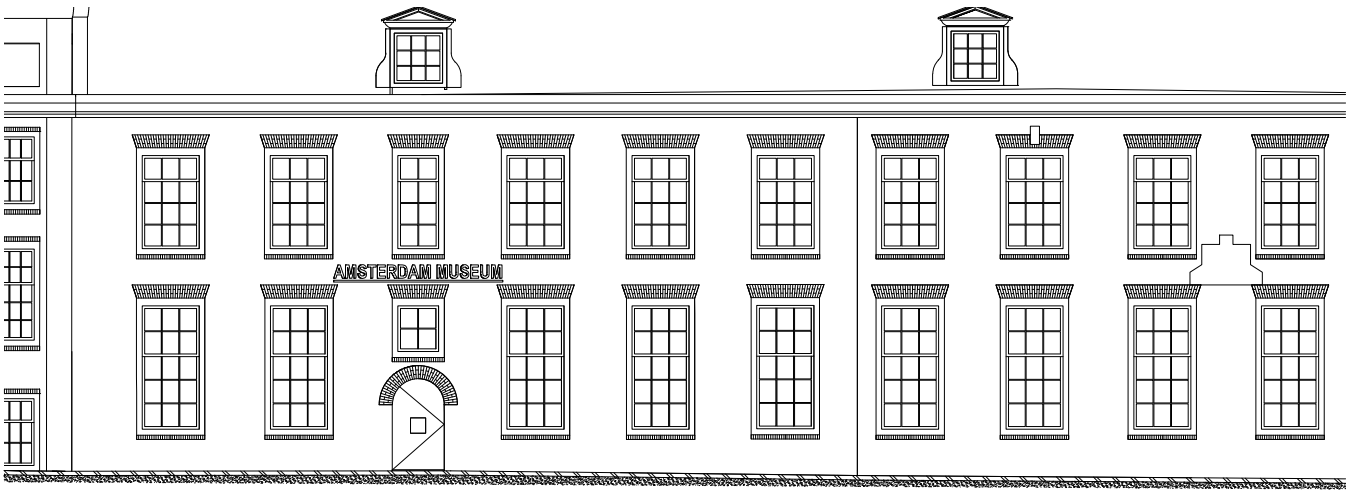

Gevel 01 Nieuwezijds voorburgwal bouwdeel I

Afmetingen:
lengte strek 220 - 230 mm,
lengte kop 105 - 110 mm.
dikte 40 mm
lagenmaat 10 lagen 535 mm
voegwerk:
snijvoeg, kalkgebonden, lijkt vervangen
datering lastig
Metselwerk:
metselwerk verband : kruis verband
bouwperiode 1680-1682

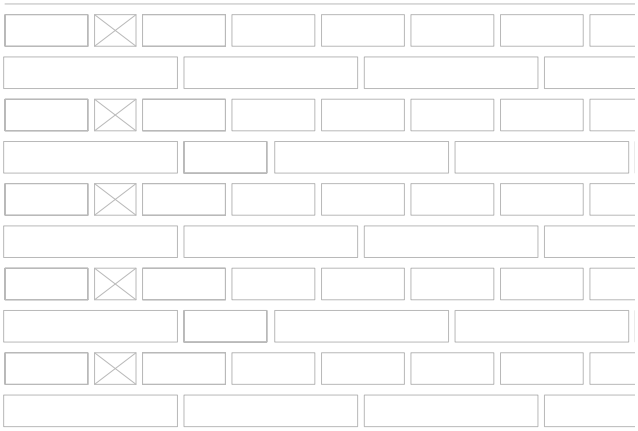

strek = 220 - 230mm
kop = 105 - 110mm
dikte steen = 40mm
10 lagen = 535mm

Bijzonderheden:
Hier de penanten voorzien van klezoren.
Zichtbaar dat de kozijnen 5 lagen zijn vergroot toen deze vervangen werden in 1823. Bij de penanten aan de onderzijde ontbreken deze klezoren.
De rollagen boven de kozijnen van de begane grond zijn anders (breder/ schuiner) dan de rollagen boven de kozijnen van de 1e verdieping. Ook de negge van de kozijnen op de begane grond is groter dan de negge op de verdieping.
De bovendorpels van de kozijnen op de begane grond zijn dikker dan de kozijnen van de 1e verdieping.
Er lijkt ook verschil te zijn tussen de baksteen op de begane grond en 1e verdieping.

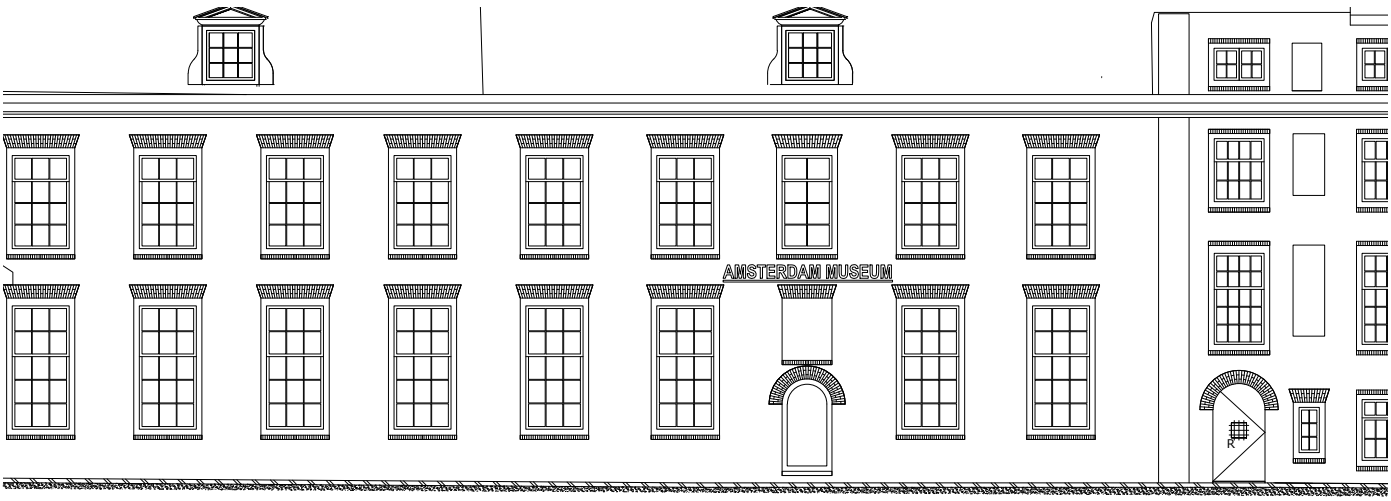

Gevel 01 Nieuwezijds voorburgwal bouwdeel J

Afmetingen:
lengte strek 220 - 225 mm,
lengte kop 105 mm.
dikte 42 - 45 mm
lagenmaat 10 lagen 535 mm
voegwerk:
snijvoeg, kalkgebonden, lijkt vervangen
datering lastig
Metselwerk:
metselwerk verband : kruis verband
bouwperiode 1680

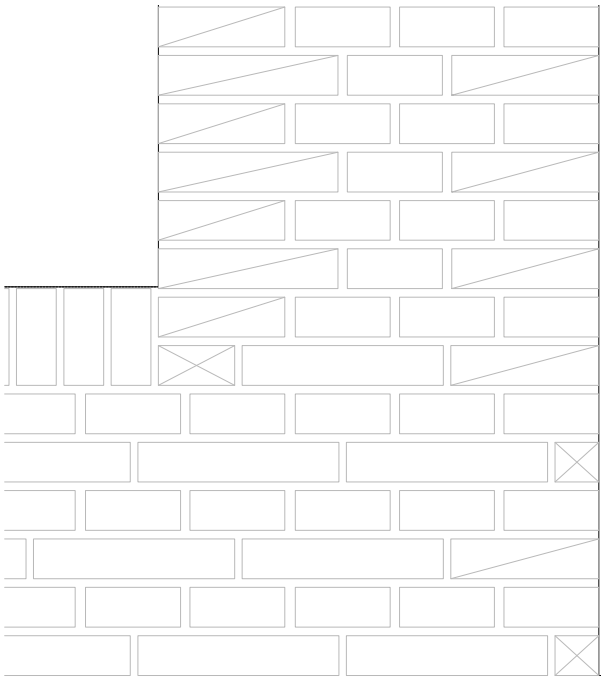

strek = 220 - 225mm
kop = 105mm
dikte steen = 42 - 45mm
10 lagen = 535mm

Bijzonderheden:
Hier de penanten voorzien van klezoren.
Zichtbaar dat de kozijnen 5 lagen zijn vergroot toen deze vervangen werden in 1823.
Dit is ook goed zichtbaar ter plaatse van de blindnissen die niet aangepast zijn.
Het metselwerk van de attiek lijkt later te zijn aangebracht, hier ontbreken de klezoren in de penanten en er lijkt een verschil van steen te zijn.

Gevel 06c Meisjesplaats bouwdeel E

Afmetingen:
lengte strek 175-180 mm,
lengte kop 85 mm.
dikte 40 mm
lagenmaat 10 lagen 460 mm
voegwerk:
snijvoeg, cementgebonden deels heel donker
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
grotendeels origineel geschuurd baksteen uit bouwperiode 1744

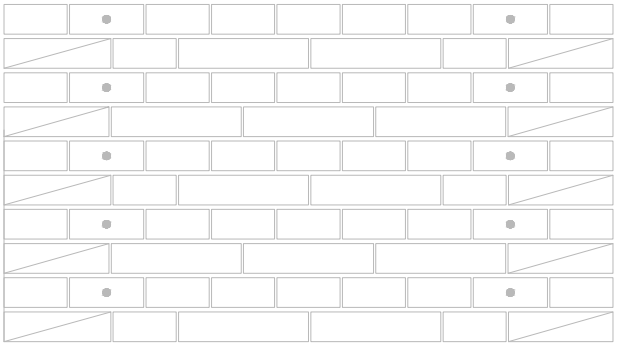

strek = 175 - 180mm
kop = 85mm
dikte steen = 40mm
10 lagen = 460mm

Bijzonderheden:
Veel bakstenen zijn hersteld in met reparatie-mortel.
Een deel van het voegwerk is vervangen met een zeer donkere cementgebonden voegmor-tel.

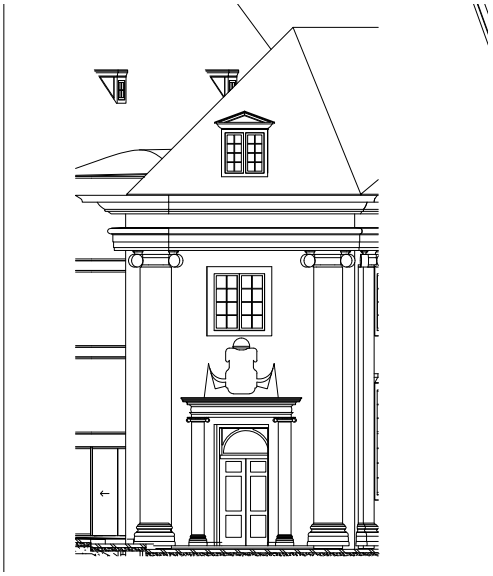

Gevel 07 Meisjesplaats bouwdeel E

Afmetingen:
lengte strek 175-180 mm,
lengte kop 85 mm.
dikte 40 mm
lagenmaat 10 lagen 460 mm
voegwerk:
snijvoeg, kalkgebonden mogelijk origineel
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
grotendeels origineel geschuurd baksteen uit bouwperiode 1744

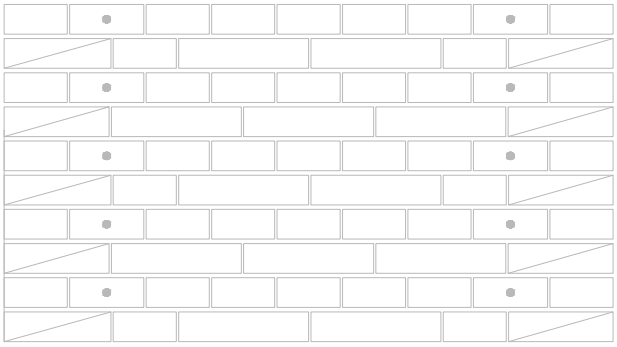

strek = 175 - 180mm
kop = 85mm
dikte steen = 40mm
10 lagen = 460mm

Bijzonderheden:
gevels in kruisverband bij de penanten is geen gebruik gemaakt van klezoren maar van drieklezoren.
Bij penanten lijkt staand verband te ontstaan, terwijl gevels in kruisverband zijn gemetseld.
Op sommige stenen zijn kraslijntjes ter plaatse van stootvoegen aanwezig.
Ook zijn valse koppen van ca. 100 mm opgenomen in de koppenlagen
ter plaatse van de 1e verdiepingsvloer is een loodvoeg aanwezig in de gevel en er bevind zich een loodslabbe boven de kozijnen. Dit is afwijkend van de gevels uit 1634-1635

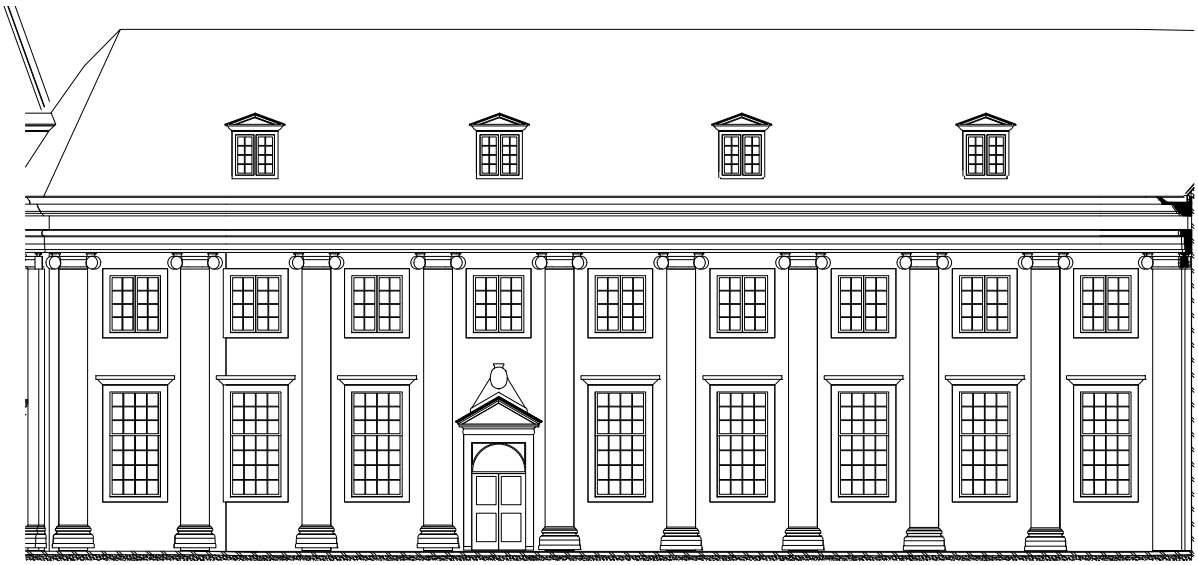

Gevel 08 Meisjesplaats bouwdeel D

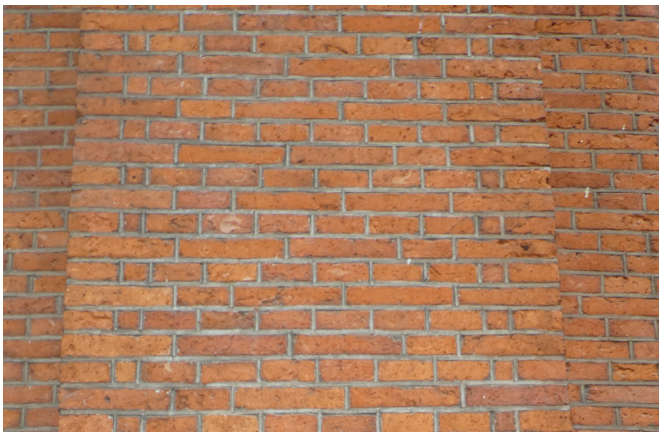

Afmetingen:
lengte strek 175 mm,
lengte kop 85 mm.
lagenmaat 10 lagen 460 mm
voegwerk:
snijvoeg, cementgebonden mogelijk jaren 70 20e eeuw
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
grotendeels origineel geschuurd baksteen uit bouwperiode 1634-1635

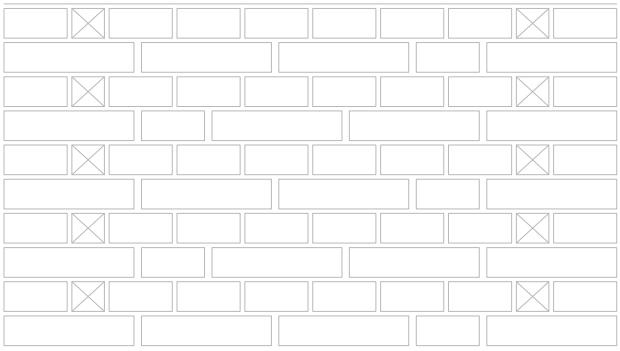

strek = 175mm
kop = 85mm
10 lagen = 460mm

Bijzonderheden:
Onderste delen van de gevel zijn tijdens de restauratie uit de jaren 70 opnieuw opgemetseld.
Alle aansluitingen van het metselwerk tegen de kozijnen zijn afgekapt en gerepareerd met baksteen reparatiemortel, tevens zijn alle kozijnen afgevoegd met een cementgebonden voegmortel.
In de penanten zijn klezoren gebruikt ter plaatse van de hoekoplossingen.

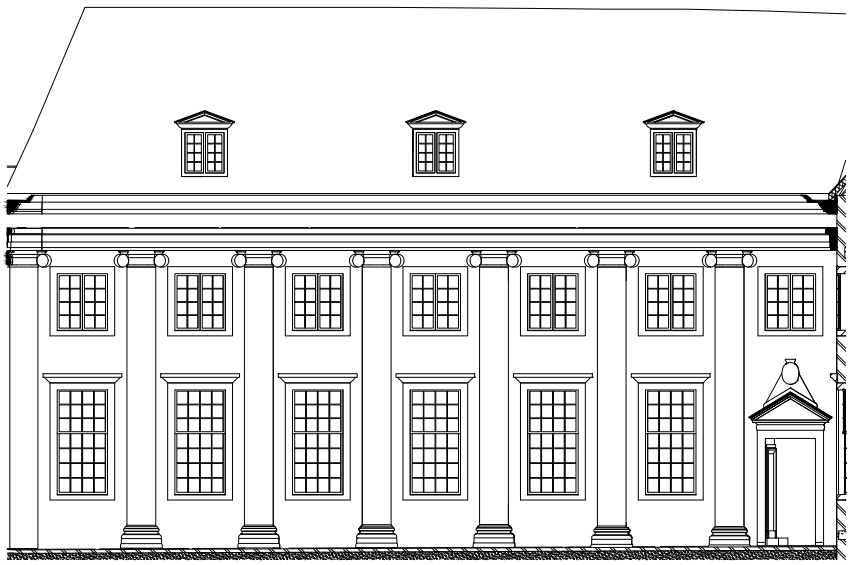

Gevel 09 Meisjesplaats bouwdeel C

Afmetingen:
lengte strek 175 mm,
lengte kop 85 mm.
lagenmaat 10 lagen 460 mm
voegwerk:
snijvoeg, cementgebonden mogelijk jaren 70 20e eeuw
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
grotendeels origineel geschuurd baksteen uit bouwperiode 1634-1635

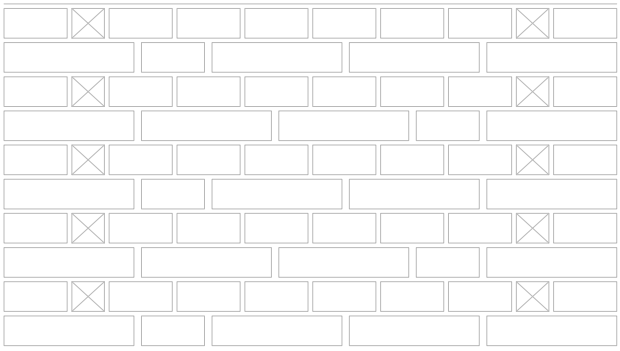

strek = 175mm
kop = 85mm
10 lagen = 460mm

Bijzonderheden:
Onderste delen van de gevel zijn tijdens de restauratie uit de jaren 70 opnieuw opgemetseld. Op de foto is de overgang tussen het nieuwe metselwerk van de plint naar de origenele muurdam zichtbaar.
Alle aansluitingen van het metselwerk tegen de kozijnen zijn afgekapt en gerepareerd met baksteen reparatiemortel, tevens zijn alle kozijnen afgevoegd met een cementgebonden voegmortel.
In de penanten zijn klezoren gebruikt ter plaatse van de hoekoplossingen.

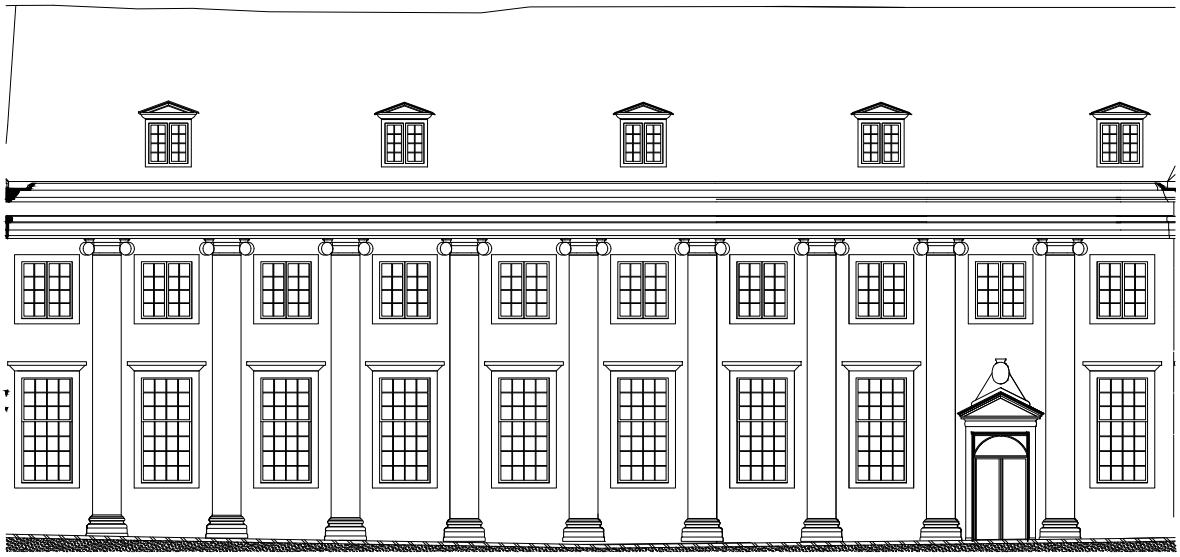

Gevel 10 Meisjesplaats bouwdeel B

Afmetingen:
lengte strek 175 mm,
lengte kop 85 mm.
lagenmaat 10 lagen 460 mm
voegwerk:
snijvoeg, cementgebonden mogelijk jaren 70 20e eeuw
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
grotendeels origineel geschuurd baksteen uit bouwperiode 1634-1635

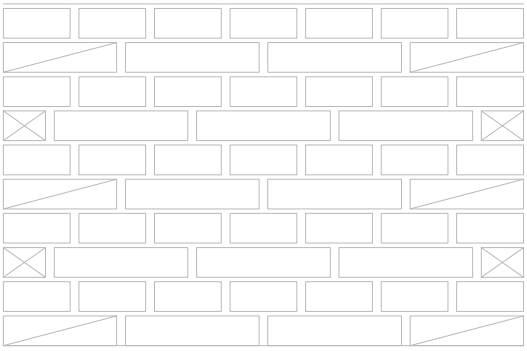

strek = 180 - 185mm
kop = 90mm
10 lagen = 460mm

Bijzonderheden:
De kozijnen van de begane grond hebben een hardstenen geprofileerde onderdorpel.
Onderste delen van de gevel zijn tijdens de restauratie uit de jaren 70 opnieuw opgemetseld.
Alle aansluitingen van het metselwerk tegen de kozijnen zijn afgekapt en gerepareerd met baksteen reparatiemortel, tevens zijn alle kozijnen afgevoegd met een cementgebonden voegmortel.
In de penanten zijn klezoren gebruikt ter plaatse van de hoekoplossingen.

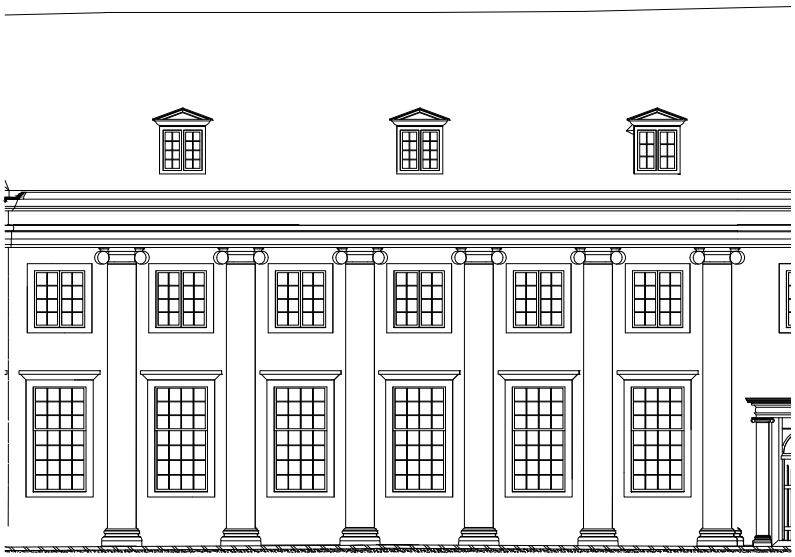

Gevel 10 Meisjesplaats bouwdeel B, ter plaatse van poort

Afmetingen:
lengte strek 180-185 mm,
lengte kop 90 mm.
lagenmaat 10 lagen 460 mm
voegwerk:
snijvoeg, cementgebonden mogelijk jaren 70 20e eeuw
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
grotendeels origineel baksteen. In 1 keer op-gemetseld 17e eeuws maar afwijkend.

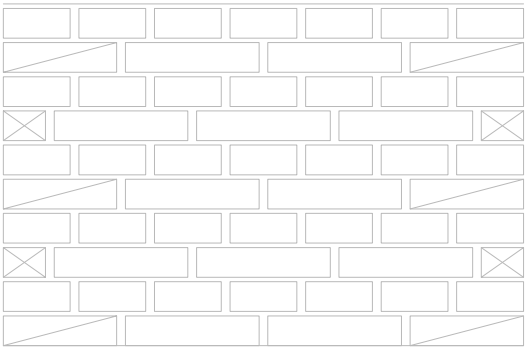

strek = 180 - 185mm
kop = 90mm
10 lagen = 460mm

Bijzonderheden:
Het metselwerk rond de poort is afwijkend van het metselwerk van de rest van de gevel van bouwdeel B. De lagenmaat is hetzelfde maar de afmeting van de bakstenen en de opper-vlakte structuur is afwijkend. Dit duid op een andere bouwfase dan bouwdeel B.
Overigens zijn er wel

Gevel 10 Meisjesplaats bouwdeel T

Afmetingen:
lengte strek 185-190 mm,
lengte kop 90 mm.
lagenmaat 10 lagen 490 mm
voegwerk:
snijvoeg, cementgebonden mogelijk jaren 70 20e eeuw
Metselwerk:
metselwerk verband : staand verband
grotendeels origineel baksteen. mogelijk 1634

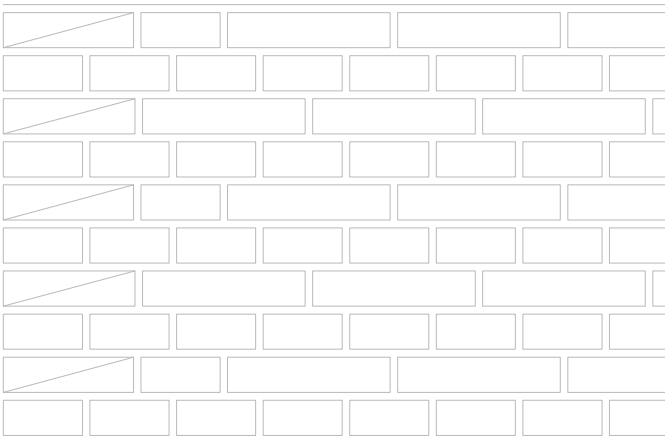

strek = 185 - 190mm
kop = 90mm
10 lagen = 490mm

Bijzonderheden:
Het metselwerk in staand verband.
In de penanten zijn klezoren gebruikt ter plaatse van de hoekoplossingen.

Gevel 12 Jongensplaats bouwdeel A

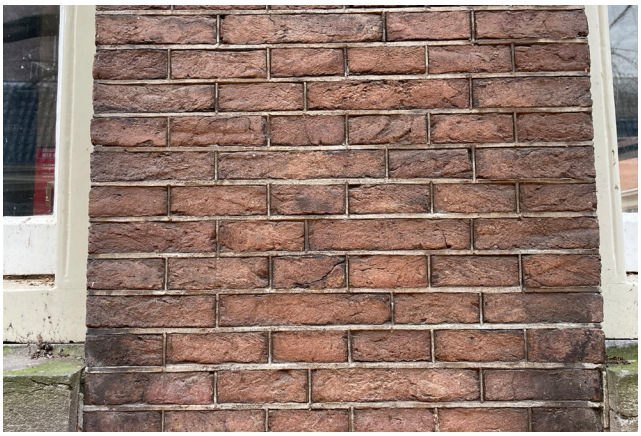

Afmetingen:
lengte strek 210 mm,
lengte kop 95 - 100 mm.
lagenmaat 10 lagen 465 mm
dikte 40 mm
voegwerk:
snijvoeg, kalkgebonden, origineel
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
origineel metselwerk uit 1739

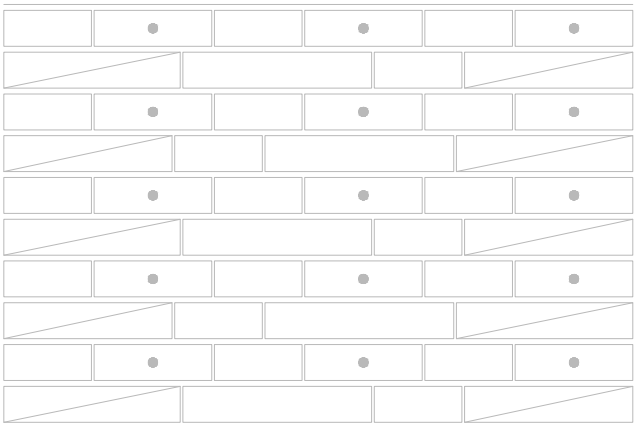

strek = 210mm
kop = 95 - 100mm
dikte steen = 40mm
10 lagen = 465mm

Bijzonderheden:
De rechter 3 penanten tussen de kozijnen zijn per penant 50 mm smaller vanaf het midden gezien.
Er zijn in de gevel 2 loodvoegen aanwezig ter plaatse van de 1e en 2e verdiepingsbalklagen

Gevel 12 Jongensplaats bouwdeel A, penant middenrisaliet

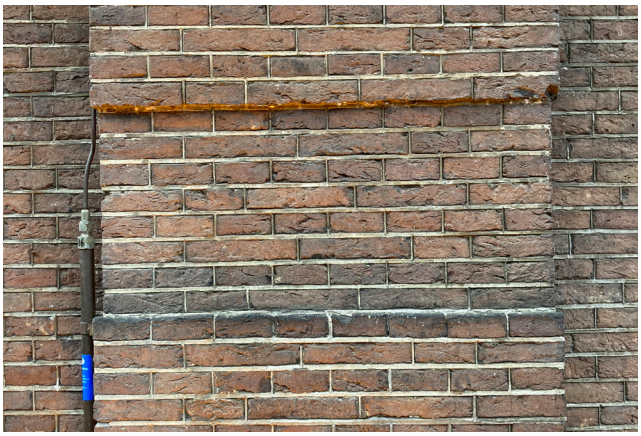

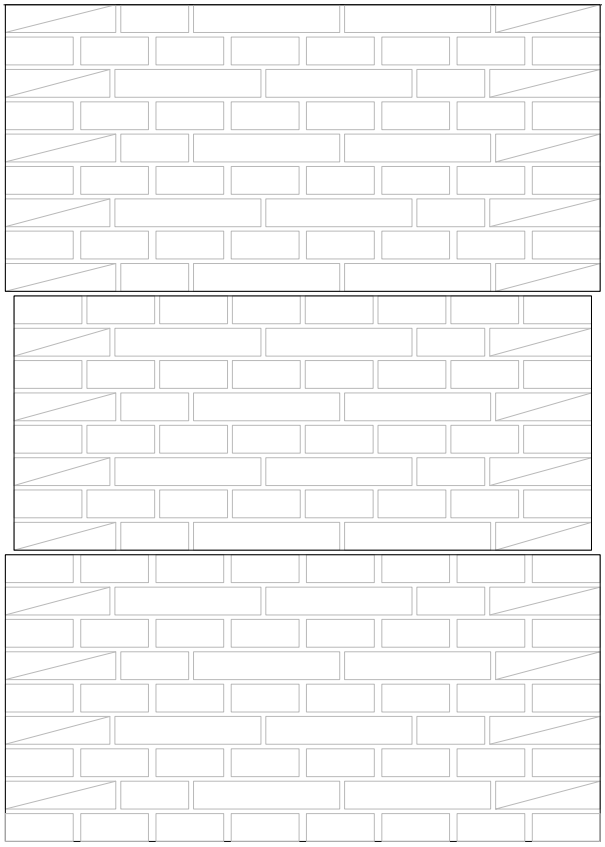

Afmetingen:
lengte strek 210 mm,
lengte kop 95 - 100 mm.
lagenmaat 10 lagen 465 mm
dikte 40 mm
voegwerk:
snijvoeg, kalkgebonden, origineel
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
origineel metselwerk uit 1739

Brede delen van penant zijn 9 lagen
smalle delen zijn 8 lagen
brede deel penant 855 mm
smalle deel 830 mm

Gevel 15 Jongensplaats bouwdeel U

Afmetingen:
lengte strek 175 mm,
lengte kop 80 mm.
lagenmaat 10 lagen 435 mm
dikte 35 mm
voegwerk:
snijvoeg, kalkgebonden, origineel
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
origineel metselwerk uit 1762, deels staand verband (1840??)

Bijzonderheden:
Opvallend is dat in het verhoogde westelijke deel een overgang in metselverband aanwezig is; van kruis naar staand verband.

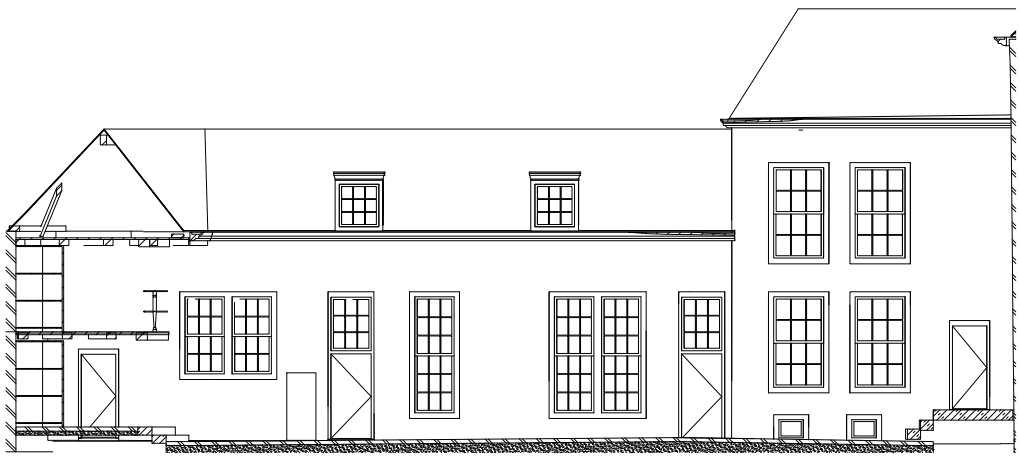

Gevel 16 Kinderbinnenplaats bouwdeel D

Afmetingen:
lengte strek 185-190 mm,
lengte kop 90 mm.
lagenmaat 10 lagen 505 mm
voegwerk:
snijvoeg, cementgebonden mogelijk jaren 70 20e eeuw
Metselwerk:
metselwerk verband : kruis verband
in de gevel is veel inboetwerk aanwezig maar in hoofdopzet uit 1634

Bijzonderheden:
vrijwel geheel gesloten gevel.
gebruikte baksteen minder vlak dan aan meisjesplaats zijde.
grote muurankers zichtbaar. Bij overige gevels is gebruikt gemaakt van blindankers.

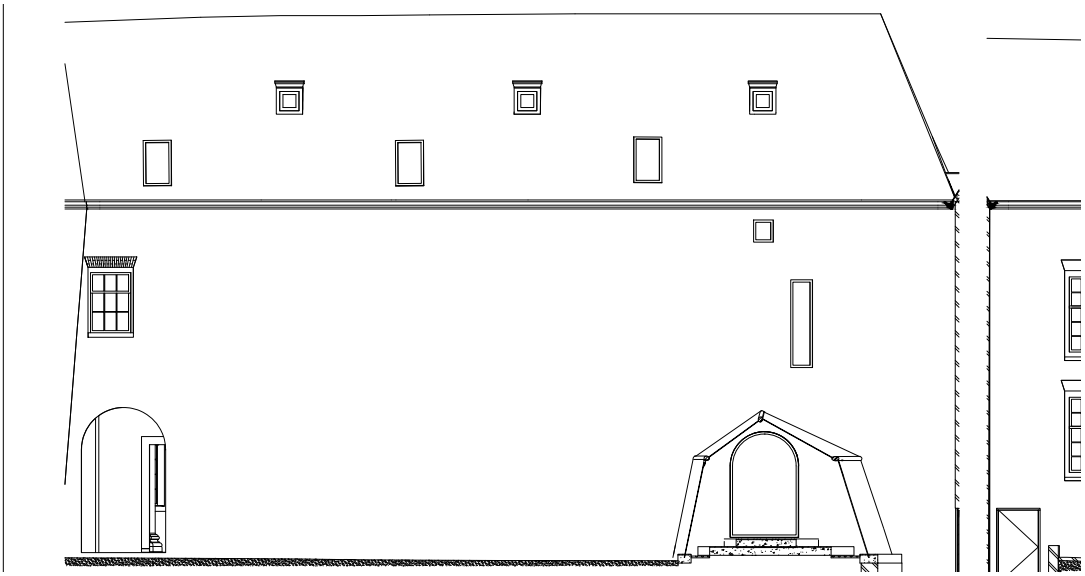

Gevel 17 Kinderbinnenplaats bouwdeel E

Afmetingen:
lengte strek 220 - 225 mm,
lengte kop 105 - 120 mm.
lagenmaat 10 lagen 495 mm
dikte 40 mm
voegwerk:
snijvoeg, kalkgebonden, niet origineel
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
origineel metselwerk uit 18e eeuw

Bijzonderheden:
18e eeuwse kozijnen stroken niet met getoogd metselwerk van deur naar kelder.

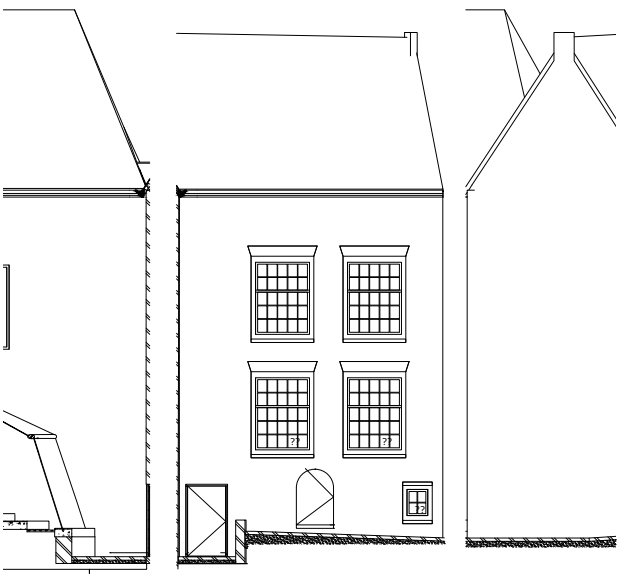

Gevel 19 Kinderbinnenplaats bouwdeel G

Afmetingen:
lengte strek 205 - 215 mm,
lengte kop 100 mm.
lagenmaat 10 lagen 495 mm
dikte 35 mm
voegwerk:
snijvoeg, kalkgebonden, origineel
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
origineel metselwerk uit 1765

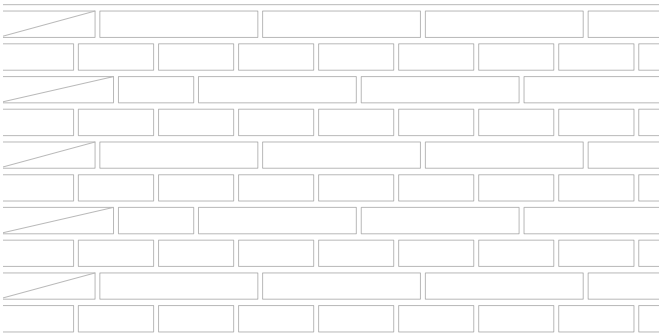

strek = 205 - 215mm
kop = 100mm
dikte steen = 35mm
10 lagen = 435mm

Bijzonderheden:
De bovendorpels van de kozijnen zijn iets getoogd. De onderzijde van de rollag volgt deze toog maar is aan de bovenzijde gelijk met de lintvoeg.

Gevel 20 Kinderbinnenplaats bouwdeel H

Afmetingen: zeer veel verschillende stenen
lengte strek vaak 180-185 mm,
lengte kop 75-110 mm.
lagenmaat 10 lagen 480 mm
dikte ca. 40 mm
voegwerk:
snijvoeg, cementgebonden recent vervangen
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
origineel metselwerk mogelijk vanaf 1606
maar zeer veel later inboetwerk

Bijzonderheden:
zeer veel verschillende soorten bakstenen uit verschillende restauratie en verbouwingsfasen

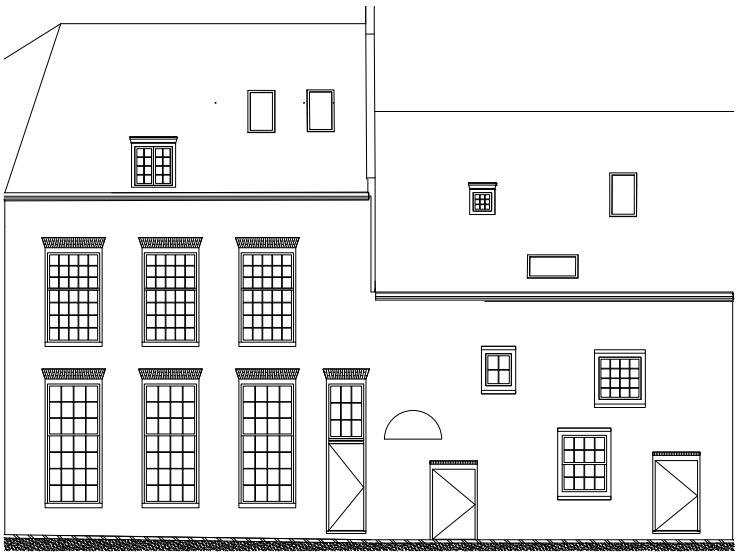

Gevel 22a +b Kinderbinnenplaats bouwdeel J

Afmetingen:
lengte strek 210- 220 mm,
lengte kop 105 mm.
lagenmaat 10 lagen 635 mm
dikte 50 mm
voegwerk:
brede snijvoeg, cementgebonden
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
restauratie jaren 70 van de 20e eeuw

Bijzonderheden:
Geheel nieuwe gevel

Gevel 22 c + d + e Kinderbinnenplaats bouwdeel F

Afmetingen: zeer veel verschillende stenen
lengte strek vaak 190 -195 mm,
lengte kop 95 - 100 mm.
lagenmaat 10 lagen 445 mm
dikte 35 mm
voegwerk:
snijvoeg, cementgebonden recent vervangen
Metselwerk:
metselwerk verband : kruisverband
origineel metselwerk uit 1765

Bijzonderheden:
Bij de kozijnen op de verdieping zijn duimen van persiennes aanwezg.
De bovendorpels van de kozijnen zijn iets getoogd. De onderzijde van de rollag volgt deze toog maar is aan de bovenzijde gelijk met de lintvoeg.